

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoCsp/4/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718201729
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5718201729.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobkyne R. N., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XXX, S., zastúpenej splnomocneným zástupcom - Občianske združenie Centrum správnej pomoci Martin, so sídlom Martin, J.Š. Šikuru 4850/1, IČO: 51 477 236, proti žalovanému BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom boulevard Haussman 1, Paríž 750 09, Francúzska republika, konajúci na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky so sídlom Bratislava, Karadžičova 2, IČO: 47 258 713, právne zastúpenému Advokátska kancelária Nagyová Tenkač, s.r.o., so sídlom Bratislava, Ružinovská 42, o vydanie bezdôvodného obohatenia 1.615,63 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 21Csp/79/2018-186 zo dňa 4. októbra 2018 v spojení s dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 21Csp/79/2018-271 zo dňa 5. novembra 2019 takto

rozhodol:

Odvolanie žalobkyne voči výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie 1.038,48 eur o d m i e t a .

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e vo výroku o zamietnutí žaloby žalobkyne v časti o zaplatenie 577,15 eur a vo výroku o náhrade trov konania a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Rozsudok okresného súdu z o s t á v a n e d o t k n u t ý vo výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.038,48 eur od 8.2.2018 do zaplatenia a vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 577,15 eur od 8.2.2018 do zaplatenia.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd na základe späťvzatia žaloby zastavil konanie v časti o zaplatenie 1.038,48 eur a zároveň žalobu v časti o zaplatenie 577,15 eur zamietol. Vychádzal z toho, že právny predchodca žalovaného (CETELEM SLOVENSKO a.s.) uzatvoril so žalobkyňou dňa 8.9.2006 zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru a na základe tej istej zmluvy aj úverovú zmluvu formou dohody o povolenom prečerpaní na bežnom účte žalobkyne, a to v rámci dohodnutého úverového rámca. Keďže podmienkou čerpania úveru bolo aktivovanie kreditnej karty (aj novo aktualizovanej) žalobkyňou, neobstojí jej tvrdenie, že k uzatvoreniu revolvingovej zmluvy bola donútená.

2. Okresný súd konštatoval, že sporná zmluva o úvere obsahuje údaje o ročnej úrokovej sadzbe. Neobsahuje síce členenie splátky na časť určenú na splátky istiny úveru a na časť splátky určenú na úroky, ale takéto členenie v čase podpísania zmluvy nebolo jej zákonnou náležitosťou. Okresný súd neakceptoval ani tvrdenie, že „zmluva je bezúročná a bez poplatkov“, lebo v nej nie uvedený údaj o ročnej priemernej miere nákladov. Údaje potrebné pre daný výpočet sa totiž v priebehu úverového vzťahu menia a závisia od rozhodnutí spotrebiteľa. Obdobne okresný súd neakceptoval tvrdenie, že zmluva je neplatná vzhľadom na jej nečitateľnosť, keď mal za to, že zmluva (čl. 82) je čitateľná a rozhodujúce údaje sú v

nej uvedené zvýrazneným písmom. Navyše, ustanovenie § 1b nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. týkajúce sa veľkosti písma ešte v čase uzavretia zmluvy neplatilo. Pripustil, že dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou spornej zmluvy, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ale určenia jej neplatnosti sa žalobkyňa nedomáha a táto dohoda nemôže byť dôvodom pre určenie, že „sporná zmluva je bezúročná a bezpoplatková“. Rovnako žalobkyni bola známa adresa poskytovateľa služby a na dotknutej adrese poskytovateľ aj preberal jednotlivé zásielky.

3. Okresný súd uzavrel, že sporná „zmluva o pôžičke“ jasným spôsobom vymedzuje rozsah a čas plnenia oboch zmluvných strán a nie je možné ju považovať za neplatnú, pretože je nejasná a nezrozumiteľná, alebo za bezúročnú a bez poplatkov, pretože neobsahuje zákonom predpísané náležitosti. Nadväzne žalobu zamietol, z ktorého titulu sa námietkami žalovaného ohľadne premlčania uplatneného nároku bližšie nezaoberal. Doplnil, že žalovaný túto námietku neuplatnil dostatočne kvalifikovaným spôsobom. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že v spore úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu v plnom rozsahu.

4. Proti tomuto rozsudku vo všetkých jeho výrokoch podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá sa domáhala jeho zrušenia v celom rozsahu a „vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie, aby bol zmenený rozsudok“. Namietala, že okresný súd z úradnej moci predmetnú zmluvu neposúdil „na profesionálnej úrovni“. Tvrdila, že nie je možné „podpísať dve zmluvy jedným podpisom“ a že zmluva o kreditnej karte v písomnej forme neexistuje. Dojednanie o kreditnej karte, ktoré sa nachádza v zmluve z 8.9.2006, je nutné považovať za neprijateľnú podmienku, pretože zmluva bol predpripravená na podpis, nebola dojednaná individuálne a žalobkyňa nemohla ovplyvniť obsah zmluvy. Jej vôľou v danom čase nebolo žiadať o kreditnú kartu.

5. V konkrétnostiach nastavenia úverového limitu v jednotlivých časových obdobiach poukazovala na to, že vo vzťahu k žiadnemu z nich neexistuje písomná zmluva. Pokiaľ sa aj v bode C) zmluvy z 8.9.2006 spomína úverový rámec 20.000,- Sk, takúto sumu si žalobkyňa nepožičala. Vo vzťahu ku kreditnej karte jej pritom v čase podpisu zmluvy nebola známa výška úroku, výška poplatkov a ani len výška istiny. Žalobkyňa uviedla, že i v zmluvách o kreditnej karte je možné vymedziť RPMN, v ktorej spojitosti odkazovala na viaceré rozhodnutia súdov. Doplnila, že ak je niektorá náležitosť v zmluve vymedzená neurčito, má to ten istý účinok, ako keby nebola uvedená vôbec.

6. Opakovane dávala do pozornosti rozhodnutie Okresného súdu Humenné sp. zn. 11C/66/2013 z 30.5.2013 (právoplatné dňa 27.7.2013), o tom, že časť C) úverovej zmluvy je neprijateľnou a neplatnou zmluvnou podmienkou. Na danú súvislosť konajúci okresný súd vôbec nereagoval, hoci v dôsledku označeného rozhodnutia už žalovaný nemohol uplatňovať nároky na plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Žalobkyňa zotrvala aj na stanovisku (taktiež s odkazom na viaceré rozhodnutia súdov), že mesačná splátka musí byť rozčlenená na splátku istiny, splátku úrokov a splátku poplatkov.

7. Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok okresného súdu v zamietajúcom výroku potvrdiť. Mal za to, že podmienka písomnej formy úverovej zmluvy bola dodržaná. Navyše, v zmysle § 455 ods. 1 Obč. zák. za bezdôvodné obohatenie sa nepovažuje, ak bolo prijaté plnenie premlčaného dlhu alebo dlhu neplatného len pre nedostatok formy. Žalovaný poukazoval na to, že v bode C1) úverovej zmluvy bolo/je uvedená RPMN, a to pri výške prvého čerpania 20.000,- Sk.

8. Zároveň podľa § 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z.z. je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná aj pri nesplnení (niektorých) podmienok, ak bol spotrebiteľovi na jej základe poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať; k čomu v súdnej veci došlo. Žalovaný dodal, že okresný súd správne vyhodnotil aj existenciu údajov o adrese poskytovateľa služby, ako aj obsah povinnosti uvádzať v zmluve o spotrebiteľskom úvere rozpis splátok na istinu, úroky a poplatky; v ktorej spojitosti poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR.

9. Odvolanie protistrany voči výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie 1.038,48 eur navrhol odmietnuť. K zastaveniu konania v danej časti došlo na základe späťvzatia žaloby žalobkyňou, preto jej následné odvolanie sa i proti dotknutému výroku označil žalovaný za „nezrozumiteľné a zmatečné“. Podľa jeho názoru v tejto časti nie je žalobkyňa oprávneným subjektom na podanie odvolania.

10. V následnej reakcii žalobkyňa zotrvala na svojom odvolaní, vrátane súvisiacej zásadnej argumentácie. Označila ďalšie súdne rozhodnutie, ktorým bolo vyslovené že časť C) úverovej zmluvy je neprijateľnou podmienkou. Obdobne tak k otázke rozčlenenia splátky poukazovala na viaceré rozhodnutia tunajšieho odvolacieho súdu.

11. Rovnako žalovaný zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení v rámci odvolacieho konania a osobitne zdôrazňoval (už predtým označené) rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k povinnosti uvádzať v zmluve o spotrebiteľskom úvere rozpis splátky na istinu, úroky, či poplatky.

12. Doplňujúcim rozsudkom okresný súd zastavil konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.038,48 eur od 8.2.2018 do zaplatenia a zamietol žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 577,15 eur od 8.2.2018 do zaplatenia.

13. Proti tomuto rozhodnutiu ani jedna zo strán odvolanie nepodala.

14. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu zostali nedotknuté odvolaním nenapadnuté výroky obsiahnuté v doplniacom rozsudku a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) odmietol podľa § 386 písm. b/ CSP odvolanie žalobkyne voči výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie 1.038,48 eur a vo zvyšných výrokoch (o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie 577,15 eur a o náhrade trov konania) rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ a § 391 ods. 1 CSP.

15. Tak z vymedzenia rozsahu odvolania v jeho úvode (č.l. 195), ako aj z odvolacieho návrhu (č.l. 198) vyplýva, že žalobkyňa napádala všetky výroky rozsudku okresného súdu z 4.10.2018; teda aj výrok o zastavení konania v časti o zaplatenie 1.038,48 eur. Na túto okolnosť náležite poukazuje žalovaný, vrátane poukazu na nezrozumiteľnosť takejto postupu, keďže dotknuté zastavenie konania bolo priamym dôsledkom práve čiastočného späťvzatia žaloby žalobkyňou.

16. V zmysle § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté. Pokiaľ výrok o zastavení konania v časti o zaplatenie 1.038,48 eur bezprostredne vychádzal z dispozičného prejavu vôle žalobkyne, jednoznačne je nutné uzavrieť, že nebolo predmetným výrokom rozhodnuté v neprospech žalobkyne. Nadväzne žalobkyňa nie je osobou subjektívne oprávnenou podať odvolanie voči tomuto výroku, z ktorého dôvodu muselo byť jej odvolanie v danej časti odmietnuté.

17. Okresný súd okolnosti úverovej/kreditnej karty posudzoval, ako keby išlo o vyhodnotenie súvislostí bežného záväzkového vzťahu. Uvedené však takmer vôbec nekorešponduje s reálnymi okolnosťami vzniku zmluvného vzťahu medzi stranami, resp. medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaného. Je nepochybné, že v čase uzatvárania zmluvy o spotrebiteľskom úvere - 8.9.2006 - vôľa strán (u žalobkyne úplne jednoznačne) smerovala výlučne k poskytnutiu úveru 3.000,- Sk (označovaného v časti B/ zmluvy ako „Klasický úver“) na nákup tovaru.

18. Žalobkyňa náležite poukazuje na to, že časť C) žiadosti/zmluvy o poskytnutie spotrebiteľského úveru označovaná ako „Úverová karta“, bola v plnej miere predpripravená dodávateľom (právnym predchodcom žalovaného) a žalobkyňa do jej obsahu nemohla akokoľvek zasiahnuť. Pokiaľ však chcela získať úver 3.000,- Sk na nákup tovaru, k čomu jej prejav vôle smeroval, musela zmluvu podpísať aj s dotknutým vopred výhradne dodávateľom pripraveným textom. O tom, že v čase uzavretia zmluvy nemala záujem o úverovú/kreditnú kartu, svedčí aj to, že k jej faktickej aktivácii došlo až v roku 2010.

19. Z pohľadu kontraktčného procesu možno teda uzavrieť, že dotknuté „zmluvné dojednanie“ bolo žalobkyňi vnútené nekalou obchodnou praktikou dodávateľa (právneho predchodcu žalovaného). Na tomto - vnútenom - charaktere úverovej/kreditnej karty nič nemení to, že žalobkyňa s odstupom niekoľkých rokov predmetnú kartu aktivovala a začala ju využívať. V rozoberanej spojitosti zároveň okresný súd úplne odignoroval argumentáciu žalobkyne (uvedenú už v žalobe) o tom, že právoplatným súdnym rozhodnutím bola dotknutá zmluvná podmienka vyhlásená za neprijateľnú.

20. Záver okresného súdu o rovnakej veľkosti písma v časti C) zmluvy z 8.9.2006 a v časti B) je taktiež v zrejmom rozpore s obsahom dotknutej listiny. Navyše, skutočnosť, že konajúci súd/sudca dokázal prečítať drobné písmená, ktorými je (aj) predmetná časť zmluvy vyhotovená, neznamená paušálne, že ide o všeobecne čitateľnú veľkosť písma. Čitateľnosť textu zmluvy nie je prípustné vykladať tak, že táto je zachovaná, pokiaľ aspoň niekto dokáže text prečítať. Naopak, predmetná požiadavka sa týka bežných situácií a priemerného adresáta textu (v tomto prípade spotrebiteľa). Súčasne je nutné zdôrazniť, že dotknuté dojednanie v čase uzavretia zmluvy sa vôbec nevzťahovalo na vôľu žalobkyne, a preto nebol na jej strane ani dôvod venovať mu osobitnejšiu pozornosť.

21. Rovnako požiadavka na čitateľnosť (to znamená formálnu jednoznačnosť a určitosť) nielen spotrebiteľských zmlúv bola daná aj pred zakomponovaním ustanovenia § 53c Obč. zák. v spojení s § 1b nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. do právneho poriadku; t.j. pred 1.7.2014. Použitie neakceptovateľného

minimalistického písma predstavovalo v zmysle § 53 ods. 1 Obč. zák. i v predchádzajúcom období z hľadiska formy neprijateľnú zmluvnú podmienku.

22. Okresný súd náležite nezdôvodnil, prečo zákonnú požiadavku na uvedenie RPMN (v čase uzavretia zmluvy vyplývajúcu z § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. v príslušnom znení) nepovažoval za významnú. Konštatovanie, že údaje pre jej výpočet sa v priebehu právneho vzťahu menia, je nedostatočným na - v konečnom dôsledku - faktické ignorovanie zákonnej právnej úpravy. Zo žiadneho (k danému obdobiu relevantného) zákonného ustanovenia totiž nevyplýva zbavenie povinnosti dodávateľa uvádzať pri vzťahoch z úverovej/kreditnej karty RPMN.

23. Samotný žalovaný túto povinnosť nespochybňuje a aj v rámci vyjadrenia k odvolaniu zdôrazňuje, že v časti C1) zmluvy z 8.9.2006 bola RPMN uvedená. V danej súvislosti však náležite protiargumentuje žalobkyňa, že na naplnenie zákonnej požiadavky nemôže ísť o údaj týkajúci sa nejakého fiktívneho prípadu, ale o údaje reálne a konkrétne. Opodstatneným je i nadväzujúci argument žalobkyne, že pokiaľ údaje obsiahnuté v zmluve nie sú správne (nekorešpondujú so skutočnosťou), rovná sa to situácii, ako keby údaje neboli uvedené vôbec.

24. Z konštatovaného je zrejmé, že je dôvodnou určujúca odvolacia námietka žalobkyne, že okresný súd riadne a dôsledne neposúdil skutkové okolnosti prejednávaného prípadu, ktorý je sporom s ochranou slabšej strany - spotrebiteľa. Nakoľko ide zásadny rozsah prehliadania relevantných faktických okolností a právnych súvislostí, je namieste, aby náležite posúdenie, vrátane eventuality nevyhnutného doplnenia dokazovania (konajúci súd v zmysle § 295 CSP môže vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol) vykonal bezprostredne okresný súd.

25. Jeho úlohou v ďalšom postupe v konaní bude opätovne vyhodnotiť súvislosti právneho vzťahu strán viažuce sa ku kreditnej/úverovej karte, v ktorom posúdení bude viazaný vyššie vymedzenými úvahami a východiskami definovanými odvolacím súdom. S veľkou pravdepodobnosťou je možné predpokladať, že uvedené povedie k záveru o existencii nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia; vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným bude povinnosťou okresného súdu vyporiadať sa aj s touto procesnou obranou. Krajský súd len pre úplnosť dodáva, že v ďalšom štádiu konania je jeho predmetom už len nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 577,15 eur.

26. Ako výrok závislý od meritórneho výroku musel byť zrušený aj výrok o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania. V novom rozhodnutí v zmysle § 396 ods. 3 CSP rozhodne okresný súd i o nároku na náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania.

27. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie **n i e j e** prípustné.